

RANGERING AF PRODUKTIVITET I OECD FOR 2008 – DEN LAVESTE PLACERING I 27 ÅR

Evnen til at producere mere pr. time over tid (produktivitetsudviklingen) er meget vigtig for velstandsudviklingen. Danmark har i perioden 1998-2008 haft en meget svag produktivitsudvikling og det har betydet, at vi er gået fra at have den 8. højeste produktivitet ud af 29 OECD-lande til en 15. plads (dvs. i midterfeltet). Placeringen som nr. 15. er den laveste placering i 27 år. På sigt skal der være sammenhæng mellem udviklingen i produktiviteten og lønnen. Ses der på industrilønningerne, så har Danmark det 3. højeste lønniveau i industrien blandt 24 OECD lande. Dette illustrerer, at der er misforhold mellem vores produktivitet og lønniveau. Siden 2000 er de danske eksportvirksomheders lønkonkurrenceevne ifølge CEPOS' beregninger blevet forringet med knap 25 pct. Det skyldes en kombination af styrket kronkurs, højere lønstigninger og lavere produktivitsvækst end i udlandet. Konkurrenceevnen kan genoprettes ved, at de danske lønninger i en årrække vokser langsommere end i udlandet. Alternativt kan der gennemføres reformer, der øger produktiviteten. Det kan bl.a. ske ved lavere selskabsskat, der gør det mere attraktivt for virksomhederne at investere i ny kapital. Herudover vil lavere marginalsat, privatiseringer af offentlige selskaber, flere dygtige udlændinge samt bedre uddannelse kunne løfte produktiviteten.

Udviklingen i produktiviteten (produktionen pr. arbejdstime) er meget vigtig for den langsigtede velstandsudvikling. Velstanden (BNP) kan øges ved, at der arbejdes flere timer i økonomien og/eller ved, at vi arbejder mere effektivt pr. time (dvs. øget produktivitet). Vi har et stort potentiale for at arbejde flere timer, fordi vi har en relativt kort arbejdstid pr. beskæftiget sammenlignet med andre lande og knap 2 millioner danskere på overførselsindkomst¹. Men øget produktivitet er også en meget vigtig velstandskilde. I den seneste 10 års periode i OECD (1998-2008) har Danmark haft den næstlaveste produktivitsudvikling i OECD (jf. bilag). Kun Italien har haft en svagere produktivitsvækst. Det har betydet, at det danske produktivitsniveau er gået fra at være det 8. højeste i 1998 til i 2008 at ligge på en 15. plads ud af 29 lande, jf. tabel 1. Det er den laveste placering i 27 år, jf. bilag. I 1981 lå produktivitsniveauet også på en 15. plads i OECD.

¹ Økonomisk Redegørelse august 2009, Finansministeriet.

Tabel 1. Produktivetsniveau i 1998 og 2008, OECD-lande.

Indeks, Danmark = 100				
1998		2008		
1	Luxembourg	138,5	1 Norge	173,0
2	Belgien	119,3	2 Luxembourg	167,4
3	Holland	110,8	3 Holland	129,4
4	Norge	108,1	4 USA	127,9
5	Frankrig	108,0	5 Irland	126,7
6	USA	105,5	6 Belgien	124,6
7	Tyskland	104,7	7 Frankrig	122,6
8	Danmark	100,0	8 Tyskland	117,3
9	Irland	99,9	9 Sverige	107,4
10	Østrig	98,1	10 Østrig	105,9
11	Italien	96,9	11 UK	104,5
12	Sverige	94,6	12 Schweiz	103,8
13	Schweiz	94,3	13 Australien	103,4
14	Canada	91,3	14 Canada	100,1
15	Finland	90,7	15 Danmark	100,0
16	Australien	90,6	16 Spanien	99,8
17	UK	88,0	17 Finland	99,4
18	Spanien	87,1	18 Italien	94,0
19	Island	85,0	19 Japan	88,6
20	Japan	74,2	20 Island	84,4
21	New Zealand	66,6	21 Grækenland	73,2
22	Grækenland	61,1	22 Slovakiet	69,8
23	Portugal	52,8	23 New Zealand	69,5
24	Ungarn	44,2	24 Portugal	63,4
25	Slovakiet	43,5	25 Sydkorea	59,1
26	Tjekkiet	40,6	26 Tjekkiet	56,5
27	Sydkorea	39,7	27 Ungarn	54,5
28	Mexico	36,8	28 Polen	50,1
29	Polen	35,2	29 Mexico	42,8
	Uvejte gennemsnit	83,0	Uvejte gennemsnit	97,2

Tabel 2. Sammenligning af timelønnen i industrien i forskellige lande, 2007

	Dkr.
1 Norge	299,5
2 Tyskland	276,1
3 Danmark	258,7
4 Østrig	234,9
5 Finland	216,3
6 Holland	214,8
7 Sverige	211,1
8 Belgien	210,9
9 Schweiz	208,6
10 Frankrig	205
11 UK	199,5
12 Irland	193,8
13 Australien	189,1
14 Italien	175,2
15 Canada	173,6
16 USA	166,3
17 Spanien	133,6
18 Japan	130,3
19 New Zealand	104,4
20 Sydkorea	99,9
21 Ungarn	57,1
22 Portugal	56
23 Tjekkiet	52,6
24 Polen	41,8

Kilde: <http://www.bls.gov/news.release/pdf/ichcc.pdf>

Anm.: Produktivetsniveau er målt som købekraftskorrigeret BNP pr. arbejdet time i US\$, i løbende priser, med løbende PPP. Tyrkiet er udeladt pga. manglende data.
Kilde: OECD.Stat (National Accounts og Productivity Database).

På sigt skal der være sammenhæng mellem udviklingen i produktivitet og lønnen. Ses der på industrilønningerne, så ligger de relativt højt. I 2007 havde Danmark det 3. højeste lønniveau i industrien blandt 24 OECD lande, jf. tabel 2. Dette illustrerer, at der er et vist misforhold mellem vores produktivitet og lønniveau.

Når lønnen er for høj i forhold til produktivitet, så indebærer det et konkurrenceevneproblem, fordi vores varer bliver for dyre på eksportmarkederne. Siden 2000 er de danske eksportvirksomheders lønkonkurrenceevne ifølge CEPOS beregninger blevet forringet med knap 25 pct. i forhold til udlandet. Det skyldes en kombination af en styrket kronekurs, højere lønstigninger og lavere produktivetsvækst end i udlandet.

Konkurrenceevnen kan genoprettes ved, at de danske lønninger i en årrække vokser langsommere end i udlandet. Alternativt kan der gennemføres reformer, der øger produktivitet.

Sådanne reformer kan omfatte:

1) Privatisering af offentligt ejede virksomheder. Videnskabelige studier finder, at private virksomheder på konkurrencemarkeder er 20-30 pct. mere effektive end offentlige monopoler². Herudover finder OECD-studier, at privatiseringer øger produktiviteten i hele økonomien³. I Danmark bør selskaber som SAS, Københavns Lufthavn, TV2 og DONG privatiseres. Ud over statslige selskaber er der ca. 160 kommunale selskaber, der kan privatiseres⁴.

2) Flere investeringer i nyt og bedre kapitalapparat. Det kan f.eks. ske ved lavere selskabsskat. Lavere selskabsskat øger incitamentet til at foretage investeringer i nyt kapitalapparat. Det vil erfaringsmæssigt øge produktiviteten. Studier fra OECD finder, at lavere selskabsskat er meget effektivt til at øge produktiviteten⁵. Flere lande overvejer at sænke selskabsskatten, herunder Tyskland hvor man overvejer en sænkelse til 15 pct. Også i England er der overvejelser om at sænke selskabsskatten. VK-regeringen har i de to tidligere valgperioder sænket selskabsskatten. Det kan den også gøre i denne valgperiode. CEPOS anbefaler en lettelse i selskabsskatten i 2010 på 3 pct.point fra 25 til 22 pct. Finansieringen skal komme fra nulvækst i det offentlige forbrug. I 2011 bør selskabsskatten lattes med yderligere 3 pct.point til 19 pct. Igen bør finansieringen komme fra nulvækst i det offentlige forbrug. Selskabsskatten i de følgende år sænkes til omkring niveauet for de laveste selskabsskattesats i OECD.

3) Gøre det mere attraktivt at være mere produktiv. En lavere marginalsat på arbejde vil gøre det mere attraktivt at arbejde mere produktivt og desuden at uddanne sig. Herudover vil det for de højproduktive blive mere attraktivt at arbejde flere timer⁶.

4) Tiltrækning af højproduktive udlændinge vil også kunne hæve produktiviteten⁷. Dette vil også blive fremmet af reformer af skattesystemet.

5) Deregulering af økonomien så konkurrencen øges. Dermed udkonkurreres mindre effektive virksomheder⁸.

6) Humankapital. Øget uddannelse øger humankapitalen og dermed produktiviteten⁹. I den forbindelse skal der fokuseres på tilskyndelsen til at tage en uddannelse. Herudover skal det være mere attraktivt at tage en uddannelse, der giver god løn (og dermed høj produktivitet) og gode beskæftigelsesmuligheder. Man skal være opmærksom på, at øget uddannelse har et meget langsomt gennemslag på økonomien (de unge skal gennem uddannelsessystemet og derudover går

²² Christoffersen, Henrik, Martin Paldam, and Allan Würtz, *Public Versus Private Production and Economies of Scale*. Public Choice, 2007.

³ OECD (2003). *Privatising State-Owned Enterprises: An Overview of Policies and Practices in OECD Countries*. OECD Publishing. & Nicoletti, G. & S. Scarpetta (2005). *Regulation and Economic Performance: Product Market Reforms and Productivity in the OECD*. *OECD Economics Department Working Papers*, No. 460, OECD Publishing.

⁴ http://www.cepos.dk/uploads/media/Capacent_-_Kommunale_selskabers_privatiseringspotentiale_04.pdf.

⁵ Johansson, Å. *et al.* (2008), "Taxation and Economic Growth", *OECD Economics Department Working Papers*, No. 620, OECD publishing, © OECD. [doi:10.1787/241216205486](https://doi.org/10.1787/241216205486).

⁶ Johansson, Å. *et al.* (2008), "Taxation and Economic Growth", *OECD Economics Department Working Papers*, No. 620, OECD publishing, © OECD. [doi:10.1787/241216205486](https://doi.org/10.1787/241216205486).

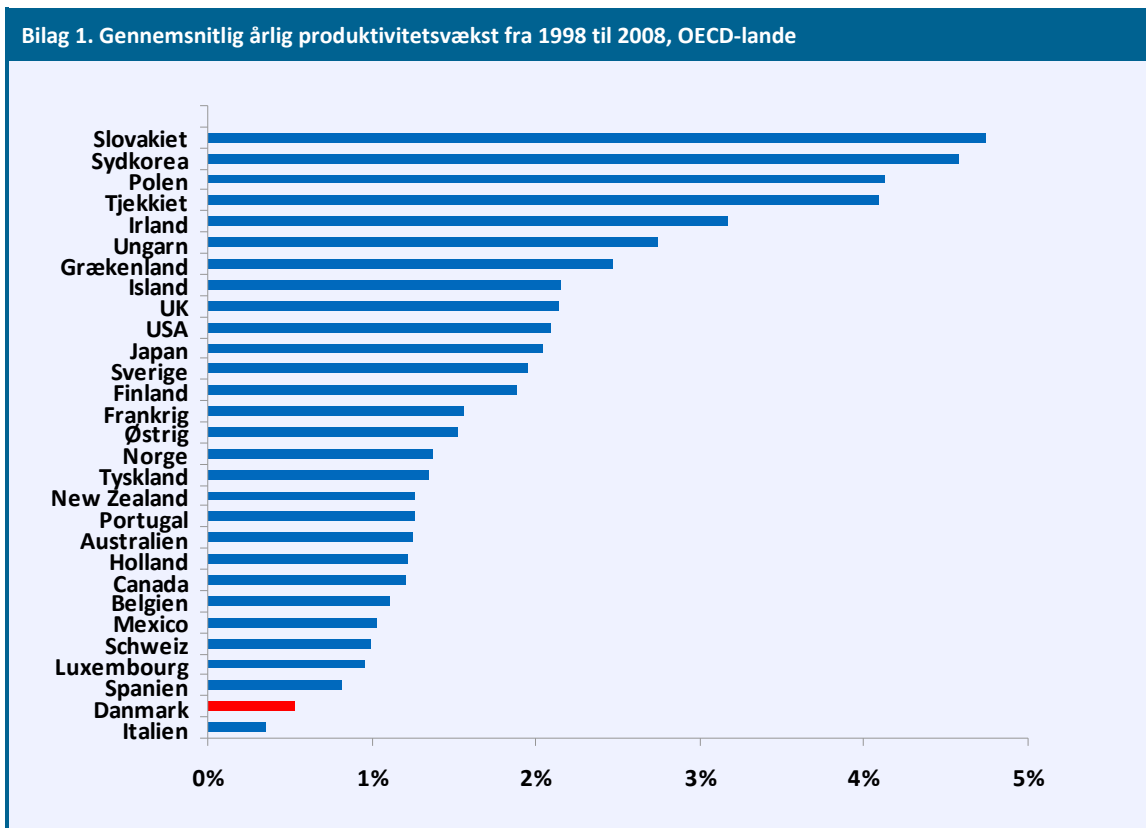
⁷ "Det danske arbejdsmarked og EU-udvidelsen mod øst", 2009, 1. udgave, Rockwool Fondens Forskningsenhed, Gyldendal.

⁸ OECD (2003). *Privatising State-Owned Enterprises: An Overview of Policies and Practices in OECD Countries*. OECD Publishing. & Nicoletti, G. & S. Scarpetta (2005). *Regulation and Economic Performance: Product Market Reforms and Productivity in the OECD*. *OECD Economics Department Working Papers*, No. 460, OECD Publishing.

⁹ Johansson, Å. *et al.* (2008), "Taxation and Economic Growth", *OECD Economics Department Working Papers*, No. 620, OECD publishing, © OECD. [doi:10.1787/241216205486](https://doi.org/10.1787/241216205486).

der mange år før alle årgange på arbejdsmarkedet har et højere uddannelsesniveau. Hvis man forbedrer universitetsuddannelserne så kommer gennemslaget i hele økonomien først efter 40 år). Det er ikke et argument for at undlade at forbedre uddannelsesniveaut, men for at man også bliver nødt til at gennemføre reformer, der løfter produktiviteten på kortere sigt.

Bilag.

Anm.: Produktivitet er målt som BNP pr. arbejdet time. Tyrkiet er udeladt pga. manglende data.
Kilde: OECD Productivity Database.